

**ЛОКАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ
ЗА ПОБОЉШАЊЕ УСЛОВА ИНТЕГРАЦИЈЕ И СМАЊЕЊЕ
СИРОМАШТВА ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА У
ОПШТИНИ КУРШУМЛИЈА ЗА ПЕРИОД 2009.~2013.**

СО КУРШУМЛИЈА

КУРШУМЛИЈА, ДЕЦЕМБАР 2008.

САДРЖАЈ

САДРЖАЈ	2
УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ	3
ШТА ЈЕ ЛОКАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ	4
ОДЛУКА СО КУРШУМЛИЈА О ОСНИВАЊУ РАДНЕ ГРУПЕ	6
САЖЕТАК	8
ПОГЛАВЉЕ 1 – ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ	9
ПОГЛАВЉЕ 2 – ПОДАЦИ О ИЗБЕГЛИМ И ИРЛ ЛИЦИМА	11
ПОГЛАВЉЕ 3 – АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ И ЗАКЉУЧЦИ	14
ПОГЛАВЉЕ 4 – ПРИОРИТЕТНЕ ГРУПЕ	19
ПОГЛАВЉЕ 5 – ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ	19
ПОГЛАВЉЕ 6 – ТАБЕЛА СПЕЦИФИЧНОГ ЦИЉА 1	21
ПОГЛАВЉЕ 7 – РЕСУРСИ И БУЏЕТ	26
ПОГЛАВЉЕ 8 – АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ	26
ПОГЛАВЉЕ 9 – ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ	27

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ

Сигуран сам да ниједан председник општине, било које у Србији, није задовољан када се у свом раду нађе у ситуацији да предлаже и разматра планове социјалне заштите који ће се примењивати на његове суграђане.

Али, протекла времена ратних збивања, политичких промена, транзиције и приватизације са собом су донела и збиљу коју морамо прихватити – постоји један број наших суграђана којима је социјална и свака друга помоћ и више него потребна. То су избегла и расељена лица која су своје уточиште нашла у нашој општини.

Избеглиштво није феномен нашег времена. Напротив, постоји још од првобитне заједнице, али идеално решење за оне који су остали без дома и огњишта, који су од поштованих и имућних домаћина постали бескућници, остали без посла а често и без породице, не може се решити једним потезом. Али се, свакако, може олакшати. Стога смо и ми, као грађани Куршумлије и као општинско руководство, приступили изради овог плана. Он, наравно, не може решити проблеме свих, али може помоћи онима који су одлучили да свој живот наставе са нама. Овај стратешки план има визију бар делимичног решавања неких приоритетних питања у наредне две године, пре свега у области становања, запошљавања и социјалне сигурности.

Овакав начин решавања основних проблема ове популације путем ангажовања свих локалних кадровских и материјалних потенцијала наше локалне средине свакако има предност над глобалним планирањем, с обзиром да се прецизније могу препознати циљне групе, утврдити приоритет деловања и усмерити активности.

Општина Куршумлија, и ја као њен председник, ћемо са своје стране тежити да будемо иницијатор и стожер окупљања заинтересованих субјеката за решавање ових питања на партнерској основи и учинићемо све напоре да се у предстојећем двогодишњем периоду буџетом предвиде средства за реализацију овог ЛПА.

Шта је Локални план акције за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица

У овом документу под процесом *локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ)* подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих и интерно расељених лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под *избеглим и интерно расељеним лицима* подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ) у Општини Куршумлија настао је као резултат учешћа у Пројекту *Подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица*. Општи циљ Пројекта је проналажење решења на нивоу државе која ће пружити подршку Влади Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих и ИРЛ. Пројекат финансира Европска унија, а спроводи Међународна организација за миграције (Internacional Organizacion for Migracion – ИОМ). Корисници Пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица: Комесаријат за избеглице Републике Србије (КИРС), Министарство за Косово и Метохију (МинКиМ) и Министарство рада и социјалне политике (МРСП), као и друга надлежна министарства, општинска повереништва за избегла и интерно расељена лица и одабране општине и градови.

Стратешки оквир Пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област¹. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај Пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне,

економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални план акције за унапређење положаја избеглица и ИРЛ доноси се на период од 5 година, са детаљном разрадом активности за 2009 и 2010 годину.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Општини Куршумлија заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- Локални – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- Партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим и интерно расељеним у локалној заједници;
- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређење положаја избеглих и интерно расељених;
- Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних податка о положају и потребама избеглих и интерно расељених лица у Општини Куршумлија, коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са потенцијалним корисницима и састанака са локалним актерима, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице Републике Србије, Општинског повереништва за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд. Процес израде Плана спроведен је у периоду новембар ~ децембар 2008. год.

ОДЛУКА СО КУРШУМЛИЈА О УСВАЈАЊУ ЛПА И ФОРМИРАЊУ РАДНЕ ГРУПЕ

С обзиром на то да у Србији живи 100.000 избеглица и преко 200.000 интерно расељених лица, Влада републике Србије преко Комесаријата за избеглице а уз помоћ Међународне организације за миграције ИОМ донела је одлуку о изради Локалних планова акције за избеглице и расељена лица у свим општинама у Србији.

У складу с тим, СО Куршумлија донела је одлуку на седници Скупштине 10.11.2008. године, број И-02-72 о формирању радне групе за израду ЛПА.

Радну групу чине:

1. Председник општине
2. Повереник за избеглице
3. Представник Комесаријата за избеглице (Окружни координатор за топлички округ)
4. Представник Центра за социјални рад
5. Представник Одељења за урбанизам СО Куршумлија
6. Представник Националне службе за запошљавање
7. Представник НВО („Видовдан“)

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Општини Куршумлија, формирана је Општинска радна група коју су чинили представници: локалне самоуправе као носиоца процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и Повереништво за избеглице; институција система које се на локалном нивоу баве питањима избеглих и интерно расељених; невладиних организација које делују у локалној заједници и Комесаријата за избеглице Републике Србије .

Улога Општинске радне групе била је да:

- Унапреди сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке организоване од стране ИОМ-а;
- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим и интерно расељеним;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планира праћење и оцењивање успешности примене локалног акционог плана;

- Ради на писању завршног документа;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Скупштини Општине/Града на усвајање.

Чланови Општинске радне групе су:

- 1) Др. Вучковић Зоран, председник општине
- 2) Милојковић Славољуб, повереник за избелице СО Куршумлија
- 3) Медић Драгослав, представник Комесаријата за избеглице (Окружни координатор за Топлички округ)
- 4) Милутиновић Светлана, директор Центра за социјални рад „Боровњак“
- 5) Миленковић Драган, представник Одељења за урбанизам СО Куршумлија
- 6) Пунишић Славиша, саветодавац у НСЗ
- 7) Вучуровић Гојко, представник НВО „Видовдан“.

Захваљујемо се свим члановима Општинске радне групе на учешћу у процесу планирања.

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања су били представници различитих институција, организација и група, укључујући и групе потенцијалних корисника/ца који су повремено учествовали у консултативном процесу. У различитим фазама рада, стручну подршку процесу локалног акционог планирања и израде финалног документа пружила је консултанткиња ангажована од стране ИОМ-а. Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице Републике Србије и ИОМ пројектном тиму.

САЖЕТАК

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у СО Куршумлији, настао је као резултат учешћа СО Куршумлија у Пројекту Подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица. Локални план акције за унапређење положаја избеглица и ИРЛ доноси се на период од пет година.

Имајући у виду чињеницу, да се у оквиру ЛПА, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају сва лица која су била изложена присилном

напуштању својих домова и расељавању, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије (али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса) можемо рећи да у СО Куршумлија ова популација чини око 15% укупног становништва.

Специфичан статус СО Куршумлија, близина Косова, 102 километра граничне административне линије, ресурси којима располаже локална самоуправа и и овлашћења која има, умногоме ограничава поље деловања за решавање проблема ове циљне групе. Због тога је у Локалном акционом плану за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица дефинисан један општи циљ који је могуће остварити у периоду од 2009. до 2013. године, и то **ПОБОЉШАНИ УСЛОВИ ИНТЕГРАЦИЈЕ И СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА** избеглих и расељених лица. Из овако дефинисаног општег циља изведена су два специфична циља која се односе на решавање проблема избеглих и интерно расељених лица и то: побољшање услова становања и решавање проблема запошљавања избеглих и интерно расељених лица.

Средства која су потребна за реализацију овако дефинисаних циљева до 2013. године су око 300000 евра. Напомињемо да овај документ, поред разрађених активности за 2009. и 2010. годину садржи и аранжмане за примену, план праћења и оцењивање успешности његове реализације.

ПОГЛАВЉЕ 1.

ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

Подручје Општине Куршумлија налази се на југоисточним падинама Копаоника и планине Радан. Граничи се са општинама Брус, Блаце, Прокупље, Бојник, Медвеђа, Подујево и Лепосавић. Заузима површину од 952 км² и по пространству је трећа у Србији, а са 102 километара граничи се са административном границом Косова и Метохије. Припада Топличком округу. Једна је од најнеразвијенијих општина у Србији са просечним месечним личним дохотком од 19936 динара (податак Републичког завода за статистику за трећи квартал 2008.године) и налази се на 157 месту од 167 општина у Србији.

Општина Куршумлија припада кругу најнеразвијенијих општина у Србији (девастирано подручје) и има статус првог ранга приоритета у развојној политици Републике.

Према демографским подацима из 2002. године у општини у 90 насеља живи 21606 становника, у самом граду 13647 а у селима 7959. Нема ниједног сеоског насеља са више од 300 становника, 17 насеља има мање од 50 становника а 4 села немају више ниједног. Сва насеља, укључујући и град имају тенденцију драстичног смањења броја становника.

У националној структури доминирају Срби са 96 одсто, Црногораца је 0,5 одсто, Рома 1,5 и других 2 одсто.

Становништво је у складу са националном припадношћу већином православне вероисповести.

Организациону структуру општине чине:

- Скупштина општине Куршумлија која има 37 одборника
- Председник општине
- Општинско веће које има 7 чланова
- Јавно правобранилаштво
- Општинску управу коју чине:
 - Одељење за непривредне делатности и општу управу
 - Одељење за привреду и финансије
 - Дирекција за градско-грађевинско земљиште, путну привреду и стамбену изградњу.

У оквиру основних организационих јединица образоване су мање организационе целине (одсеци, реферати и повереништво).

Повереништво за избегла и расељена лица припада Одељењу за непривредне делатности и општу управу и има једног запосленог радника, а смештено је у згради Црвеног крста, Топличка 1.

ПРИВРЕДА

У годинама након Другог светског рата по“полит-ком“ систему у општини је развијана метална, текстилна и дрвна индустрија, што је извесно време функционисало позитивно, па је тако „Металац“ (метална индустрија) запошљавао преко 500 радника, Конфекција „7 јули“ (текстилна индустрија) преко 700, а Дрвно индустријски комбинат „Копаоник“ преко 2000 радника. Међутим, у годинама транзиције дошло је до приватизације ових предузећа, али је, уместо, очекиваних, позитивних ефеката, услед разних објективних и субјективних околности, дошло до праве привредне катастрофе: једно предузеће је у стечају (Металац), код МК „7. јули“ је поништена приватизација, а „Копаоник“ је са 2000 радника спао на 400, са изгледном тенденцијом пада у стечај!

Једино предузеће које послује са релативно добрим резултатима је туристичко предузеће „Планинка“ које је трансформисано у акционарско друштво. „Планинка“ је власник угоститељских објеката у Куршумлији, Луковској и Пролом Бањи. Такође, експлоатише воду из Пролом Бање, пакује је и успешно пласира на тржиште у земљи и иностранству као „Пролом воду“ а запошљава око 350 радника.

Изузимајући „Планинку“ може се закључити да у општини опстају само буџетске установе, као и мала привреда, углавном усмерена ка услужним делатностима.

То доводи до закључка да су мале могућности за привредно ангажовање, како домицилног становништва, тако, и још и више и ИЛ и ИРЛ („ко си ти“, „ти си странац“, „зашто ниси остао тамо“, „продао си све , а сада трошиш моју воду, не плаћаш струју, арчиш моје путеве, и још хоћеш мој посао“...)

ПОГЛАВЉЕ 2.

ПОДАЦИ О ИЗБЕГЛИМ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИМ ЛИЦИМА У ОПШТИНИ КУРШУМЛИЈА

Историјат

Ратна збивања на просторима бивше Југославије и њихове последице, пре свега у виду избеглица и расељених лица, нису мимоишле ни нашу општину. Средином 1992.године, након почетка сукоба у Босни и Херцеговини са приливом избеглица формирана су два колективна центра у Куршумлијској Бањи. Рехабилитациони центар „Жубор“ примио је око 300 лица, а Дечје одмаралиште Црвеног крста из Ниша двадесетак.

Августа 1995. године, након „Олује“ ови центри су угашени, али је формиран нови у радничким баракама „Хидротехнике“ у селу Селова, који је у првим данима примио око 400 лица.

Јуна 1999.године са престанком ратних дејстава на Косову и Метохији, дошло је до новог таласа, овога пута расељених лица. На пунктовима од административне границе са Косовом (Мердаре~Куршумлија) регистровано је 9980 лица, а број смештених у КЦ „Селова“ нарастао је до 500.

Садашње стање

У овом тренутку (децембар 2008) на територији општине живи 55 лица са статусом избеглице, од чега тридесет троје у КЦ „Селова“. Кад су у питању расељена лица тачан број је знатно теже утврдити, будући да њихов целовит попис никада није рађен. 2001. и 2002. године рађен је попис само пунолетних лица са правом гласа због предстојећих локалних избора на Косову. Том приликом регистровано је 1780 лица у првом турнусу и 200 у другом. До броја од око 2500

оних који и сада живе на територији наше општине, а са којим се располаже у општини, повереништву и Удружењу расељених лица „Видовдан“ дошло се претпостављеним просечним бројем деце у једној породици и праћењем њихових миграција преко сагласности повереништва при преласку из једног у друго место.

Што се тиче полне и старосне структуре она у просеку одговара оним процентима који постоје и код домицилног становништва.

На територији општине Куршумлија делују два удружења којима су се избегла и расељена лица самоорганизовала, уз логистичку и другу помоћ локалне самоуправе, онда, када би се за њом указала потреба (подаци, техничка опрема, просторије, повремена новчана помоћ и сл.)

У годинама непосредно након окончања ратних дејстава и наглог прилива људи, оба удружења, „Веза“, Удружење избеглих и прогнаних лица и „Видовдан“ Удружење расељених лица, била су врло активна сарађујући са бројним хуманитарним организацијама, повереништвом, Црвеним Крстом итд. Последњих година, како са њиховим бројчаним смањењем, али и смањењем помоћи и њихова активност, углавном је опала. Тренутно ниједно нема своје просторије а функционишу махом залагањем њихових председника.

У самој општини, ни при Општинском већу, не постоји особа, одбор или савет за социјалну политику, али се баш у почетној фази рада на изради овог ЛПА, указала потреба, како за проширењем Радне групе, тако и за формирањем Савета за избелице, што ће у најскорије време бити учињено у скаладу са законском регулативом.

КОЛЕКТИВНИ ЦЕНТАР

У општини Куршумлија постоји један колективни центар. Формиран је 1995. године након прилива избеглица из Хрватске. Смештен је у радничким баракама „Хидротехнике“. Услуге смештаја и исхране избеглих и расељених лица обавља Црвени крст из Куршумлије. Сви корисници се греју на струју и имају три obroка дневно.

У колективном центру „Селова“ у Селови тренутно (децембар 2008. године) је смештено 81 лице.

Основни подаци:

Таб.1.

Ред.број	Број породица	Избеглице	Расељена лица
1	39	18	21

Таб.2.

Ред. број	Пол	Број избеглих	Број расељених
1	Мушки	19	22
2	Женски	14	26
Свега		33	48

Таб.3.

Ред.број	Старосна структура	Број избеглих	Број расељених
1	Деца и омладина од 0 до 18 година	9	16
2	Радно способни од 19 до 65 година	17	24
3	Старији од 65 година	7	8
Свега		33	48

Таб.4.

Ред.број	Број чланова у породици	Избегли	Расељени
1	Породице са једним чланом домаћинства	10	10
2	Породице са два члана домаћинства	6	3
3	Породице са три	1	3

	члана домаћинства		
4	Породице са четири члана домаћинства	2	3
5	Породице са пет и више чланова домаћинства	0	2
Свега		33	48

Поглавље 3.

Анализа ситуације и закључци

Анализа контекста или радног окружења је обухватила четири врсте квалитативних анализа: Анализу или Преглед документације о ширем радном окружењу, Анализу стања (SWOT), Анализу заинтересованих страна и Анализу проблема.

Анализа или **Преглед документације** о радном окружењу обухватила је неколико кључних националних стратешких докуманата релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији, и реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИРЛ у Општини Куршумлија.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих и интерно расељених лица су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012;
- Национална стратегија запошљавања 2005-2010;
- Стратегија регионалног развоја 2007-2012;
- Стратегија развоја социјалне заштите;
- Национални план акције за децу.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, сачињен је Предлог Закона о изменама и допунама Закона о избеглицама, али он још није усвојен.

Локална стратешка документа значајна за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у нашој општини никада нису сачињавана, већ су проблеми решавани ад хок, онда када би настали и само у ту сврху, што у значајној мери отежава рад и овој Радној групи, будући да нема основе и базу података за даљи рад.

У протеклим годинама своје програме помоћи избеглим и ИРП реализовале су бројне хуманитарне организације, углавном под покровитељством УНХЦР-а, са разним врстама помоћи: новчане помоћи, грантови у виду пољопривредних машина, стоке, пластеника, шелтер програми, помоћ у храни, психо-социјалне заштите, правне помоћи и др. Најприсутније су, како временски, тако и у материјалном смислу биле ове организације: ДРЦ, НРЦ, ИНТЕРСОС, Диаконија, ИЦМЦ, Прахис, ЈЕН, Хоризонти итд. У следећим годинама, које обухвата и овај ЛПА, очекује се присуство и даље активно учешће АСБ-а (изградња стамбене зграде) ИНТЕРСОС-а (ПИК-АП програми при изласку из колективног центра), Дивац фондација (при откупу сеоских домаћинстава), Праксис (правна помоћ), Хоризонти (психо-социјална) као и других.

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана.
- Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.
- Локална стратешка документа Општине тек ће бити донета, а овај ЛПА први је корак у том смислу.

Анализа стања у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица извршена је кроз идентификовање досадашних активности и резултата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу.

SWOT анализа показала је следеће:

<p>СНАГЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • начелна политичка подршка • формиран локални парламент • формирана радна група • величина, просторна разуђеност, једна од највећих у Србији, велики број сеоских насеља, положај, велика фреквенција људи • постојали пројекти који су пролазили код донатора • НВО • основна техничка опрема постоји • туристичка понуда • млад и школован кадар 	<p>СЛАБОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • у пракси политичка воља не постоји као препознатљива • незаинтересованост јавности • нема стратешког плана развоја општине, нити просторног плана • лоша саобраћајна инфраструктура • мали број становника • старосна структура • млади се иселјавају • опрема неумрежена • ложа веза са ЦК, Комесаријатом, ЦСР • нема средстава у буџету за ове групе људи • нема правих информација, нема повратних информација • удружења
<p>МОГУЋНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • оживљавање сеоских подручја • оживљавање пољопривреде • локални медији • интересовање за туристичке садржаје независно од општине • национална стратегија • подршка комесаријата 	<p>ПРЕТЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • велика незапосленост • неразвијена општина • миграције образованих и младих људи • неусклађеност надлежних институција у режавању одређених проблема

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Општини Куршумлија, које су диференциране на крајње кориснике услуга (различите групе избеглих и интерно расељених лица) и кључне партнере у локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица су: избегла и интерно расељена лица која живе на територији општине Куршумлија.

Кључни партнери у локалној самоуправи су:

- ~ Комесаријат за избеглице Владе републике Србије
- Општинска управа (председник општине, Скупштина општине, Општинско веће)
- Повереништво
- Црвени Крст
- Центар за социјални рад
- Дом здравља
- Образовне установе, домицилне основне и средње школе као и основна и две средње школе дислоцираних из Подујева
- Национална служба за запошљавање
- Дирекција за урбанизам
- Удружење послодаваца и занатлија
- НВО
- Локални медији

Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглих и интерно расељених лица у општини Куршумлија следећи:

-**НЕРЕШЕНО СТАМБЕНО ПИТАЊЕ:** Куршумлија је с обзиром на дужину граничне административне линије са Косовом једна од општина кроз коју је прошао највећи број расељених лица (9980) од којих се добар број задржао и суочавамо се са великим проблемом стамбеног збрињавања ове популације. Стога је Радна група овај проблем и дефинисала као свој специфични циљ.

- **ВИСОК СТЕПЕН НЕЗАПОСЛЕНОСТИ** избеглица и расељених лица због неадекватне образовне структуре неприлагођене локалној привреди као и низак степен образовања, па је стога Радна група за израду ЛПА овај проблем дефинисала као свој други специфични циљ.

- Недовољна сензибилност локалне заједнице према потребама и проблемима избеглица и расељених лица (непостојање стратешких докумената, непостојања буџетске линије, решавање проблема ад~хок).
- Висок степен сиромаштва међу избеглицама и ИРЛ
- Недовољни и неодговарајући социјално материјални подстицаји за интеграцију избеглих и ИРЛ
- Пасивност избеглица и ИРЛ у локалној заједници у односу на сопствене проблеме
- Недовољна искоришћеност институционалних могућности постојећих удружења („Веза“, избеглих и „Видовдан“, расељених лица).

Општи закључци анализе - спорна питања

Овај ЛПА не може решити све проблеме избеглих и расељених лица самим својим постојањем, али може помоћи у решавању следећих питања:

1. Како што пре донети основна стратешка документа која би се односила на избегла и ИРЛ лица
2. Како побољшати услове становања
3. Како помоћи при запошљавању
4. Како обезбедити квалитетно здравствено осигурање
5. Како обезбедити боље социјално осигурање.
6. Како обезбедити боље повезивање унутар сопствених удружења и повезивање са локалном заједницом и органима локалне самоуправе

Препоруке за будуће планирање унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица:

1. Покренути иницијативу за већа финансијска издвајања из републичког и градског буџета
2. Умрежавање и ефикаснија сарадња локалне самоуправе и свих кључних актера значајних за решавање проблема избеглих и интерно расељених лица, уз коришћење свих стручних људских ресурса
3. Формирати Савет за управљање миграцијама и трајна решења који би преузео и проширио делатност Радне групе
4. Обезбедити локацију за изградњу једног или више стамбених објеката
5. Повећати запошљавање преквалификацијом радно способних избеглих и интерно расељених лица за дефицитарна занимања и познате послодавце
6. Побољшати информисање користећи предности локалних медија

ПОГЛАВЉЕ 4

Приоритетне групе

КРИТЕРИЈУМИ Локалног акционог плана за избор приоритетних група међу избеглим и интерно расељеним лицима су:

1. Видљивост и распрострањеност проблема циљне групе у локалној заједници
2. Бројност циљне групе
3. Незапосленост и материјално сиромаштво одређене циљне групе
4. Степен угрожености циљне групе
5. Заинтересованост саме циљне групе за решавање сопствених проблема

ПРИОРИТЕТНЕ ГРУПЕ одабране на основу претходних критеријума су:

1. Стамбено незбринута избегла и расељена лица која живе и раде на територији СО Куршумлија
2. Лица која живе у Колективном центру „Селова“
3. Породице са више чланова
4. Породице које имају хронично или ментално оболеле
5. Самохрани родитељи
6. Радно способна незапослена избегла и интерно расељена лица са неодговарајућом стручном квалификацијом која је потребна за запошљавање.

ПОГЛАВЉЕ 5.

ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Радна група је као општи циљ дефинисала побољшање стандарда и могућност за трајну интеграцију избеглих и ИРЛ у општини Куршумлији кроз два специфична циља која су релевантна за постизање општег циља у периоду од 2009. до 2013.године, и то:

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1:

ПОБОЉШАЊЕ УСЛОВА СТАНОВАЊА:

- 1.1. Изградња стамбене зграде са 12~15 стамбених јединица (Предности:постојање планске документације, регулисана комплетна инфраструктура, близина основне и две средње школе, дечијег вртића, базена и спортске хале, све у кругу од 300 метара).
- 1.2. Помоћ у финансирању започете изградње стамбеног објекта у власништву
- 1.3. Откуп сеоских домаћинстава

АКТИВНОСТИ:

- изградња стамбене зграде са 12-15 стамбених јединица
- помоћ у финансирању започете изградње стамбеног објекта у власништву
- откуп сеоских домаћинстава

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

- Општинска управа
- Комесаријат за избеглице
- Центар за социјални рад „Боровњак“-Куршумлија
- Фонд за градско-грађевинско земљиште
- Донатори
- ~ Локални медији

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

- буџет општине
- донатори (АСБ, ИНТЕРСОС, ДАНСКИ САВЕТ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ)

ИНДИКАТОРИ

- изградња 12-15 станова
- финансирање 5 започетих објеката у власништву
- откуп 5 сеоских домаћинстава

ВРЕМЕ/ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ

- јануар 2009. – децембар 2010.године

МОНИТОРИНГ

**СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 2.
РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ЗАПОШЉАВАЊА ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА**

Активности:

- 2.1 Програм додатног образовања и обуке
- 2.2. Програм самозапошљавања
- 2.3 Мере преквалификације и доквалификације
- 2.4. Финансирање приправника и волонтера

Носиоци активности:

- Општина Куршумлија
- Национална служба за запошљавање
- Приватни сектор
- Локални савет за запошљавање
- Привредна предузећа
- Медији

Индикатори:

- Број заинтересованих лица за наведене мере и активности
- Број лица која су основала сопствену радњу
- Број лица која су добила сертификате по програму додатног образовања и обуке и мерама преквалификације и доквалификације.

Један од највећих проблема избеглих и интерно расељених лица је свакако запошљавање.

Процес приватизације и период транзиције довео је до тога да је велики број радника остао без посла. Највећа предузећа (ШИК „Копаоник“, Модна конфекција „7 јули“, Метална индустрија „Металац“) су била принуђена да отпусте велики број радника тако да тренутно ради једино ШИК „Копаоник“ са пар стотина радника.

На евиденцији Националне службе за запошљавање налази се више од 3250 лица међу којима и 152 избегла и интерно расељена лица. Од тог броја, привремену новчану накнаду остварује 94 лица.

Класификација избеглих и ИРЛ према стручној спреми:

НКВ радници	ПК и КВ радници	ССС	ВС и ВСС
38%	18%	41%	3%

Према овој класификацији видимо да је велики проблем стручност а уз то и застарелост занимања. Према евиденцији о запослењима и тражиоцима запослења можемо видети да се незнатан број избеглих и ИРЛ запосли, а такође незнатан број и стварно тражи посао.

Национална служба за запошљавање нуди читав сет мера и програма којима се поспешује запошљавање. Поједине мере су окренуте послодавцима а друге самим незапосленим лицима.

У следећој табели приказаћемо неке од активности НСЗ.

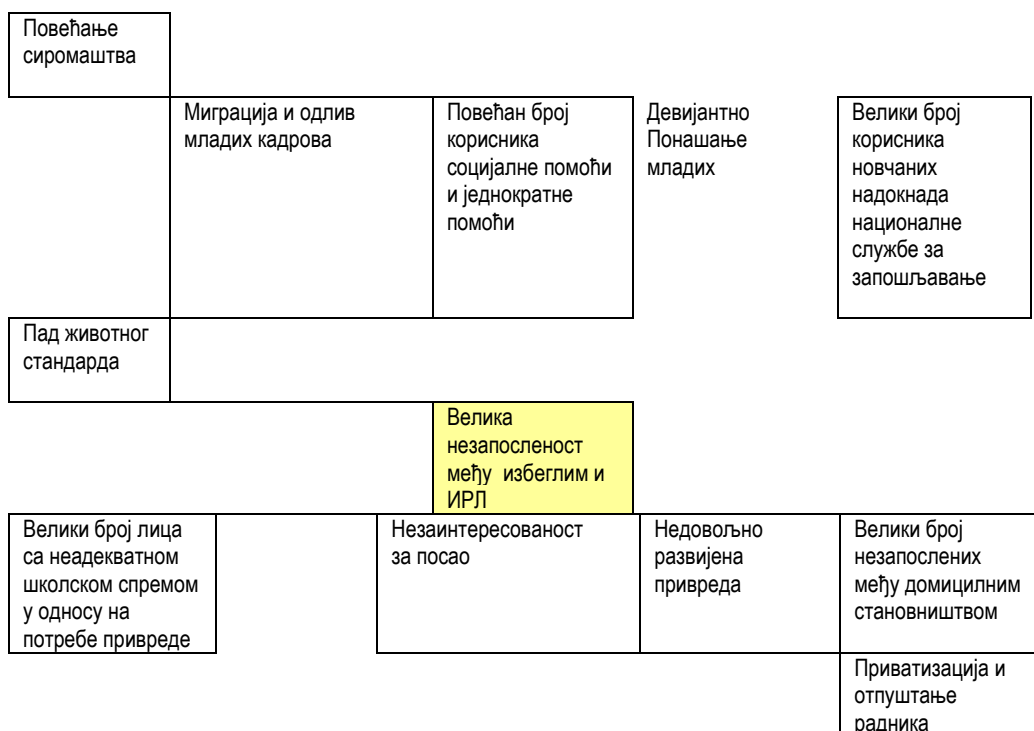
Циљ: Укључити највише 30% избеглих и интерно расељених лица у програме и мере Националне службе за запошљавање у току 2009 и 2010 године

Активност	Период (година)	Резултати	Индикатори	Одговорни актери	Партнери
1. Програми додатног образовања и обуке: информатичка обука, обука за пословне секретаре, страни језик	2009	Сертификат о положеном курсу или обуци		НСЗ Извођачи обуке Незапослени	Раднички универзитет Школе
1.1 Процена потребе за додатним образовањем и обуком			Интересовање лица	Незапослени	
1.2 Реализација програма додатног образовања и обуке		Сертификат о положеном курсу или обуци	Број лица која су завршила курс или обуку	НСЗ Извођачи обуке Незапослени	Раднички универзитет Школе

2. Програм самозапошљавања	2009	Стицање сертификата „Пут до успешног предузетника“		НСЗ Незапослени	Општинска управа Школе
2.1 Процена потребе за програмом самозапошљавања			Интересовање лица	Незапослени	
2.2 Реализација програма самозапошљавања		Оснивање власничких радњи	Број лица која су основала сопствену радњу	НСЗ Незапослени	Агенција за привредне регистре Пореска управа
3. Мере преквалификације и	2009 2010	Стицање нових знања и		НСЗ Привредни	Општинска управа

доквалификације		способности		субјекти Незапослени	Мала и средња предузећа Школе
3.1 Процена потребе за мерама преквалификације и доквалификације			Интересо- вање лица Потребе на тржишту радне снаге	НСЗ Привредни субјекти Незапослени	
3.2 Реализација програма		Стицање нових знања и способности	Број лица која су обучена	НСЗ Послодавци Незапослени	Мала и средња предузећа

Анализа проблема-стабло проблема је показала да су главни проблеми избеглих и интерно расељених лица у Општини Куршумлија када је у питању проблематика запошљавања:

Поглавље 6.
Активности – задаци за реализацију ЛПА

ТАБЕЛА АКЦИОНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ КУРШУМЛИЈЕ

Специфични циљ-До краја 2010. године изградити једну стамбену зграду са 12 до 15 стамбених јединица за породице избеглих, интерно расељених лица и локоалног социјално угроженог становништва

Специфични циљ :							
Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. самоуп.	Остали извори		

Специфични циљ :							
Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. самоуп.	Остали извори		

Поглавље 7 Ресурси/буџет

Процењено је да ће за реализацију Локалног плана 2009-2013. год. бити укупно потребно око 300.000 евра. С обзиром да су детаљни годишњи планови урађени за 2009. и 2010. год. утврђени су и прецизнији трошкови примене Локалног плана у том периоду. У 2009. год. Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Поглавље 8. Аранжмани за примену

Аранжмани за примену ЛПА у Општини Куршумлија обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1) Структуре за управљање процесом примене ЛПА и
- 2) Структуре које су оперативне и примењују ЛПА

Структуру за управљање процесом примене ЛПА, након његовог усвајања, представљаће Радна група која је учествовала у његовој изради. Радна група ће, као део свог будућег рада, направити План управљања применом Локалног плана.

Радна група, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног плана;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих и ИРП у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним планом;
- Редовно достављање извештаја координатору/ки Радне групе о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2010. год. припремаће Радна група уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Радна група ће формирати и одговарајуће радне тимове. Годишње планове ће усвајати Скупштина Општине Куршумлија (или други надлежни орган локалне самоуправе).

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

Поглавље 9.

Праћење и оцена успешности

- Циљ праћења и оцено успешности (мониторинга и евалуације) ЛПА је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛПА ради предлагање евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.
- Временски оквир: Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2009-2013. Евалуација (као анализа података и доношење оцено о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Скупштини Општине Куршумлија. Финална евалуација обавиће се на крају 2013 године.
- Предмет мониторинга и евалуације: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.
- Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана ће бити следећи:
 - Број нових услуга - локалних мера / програма за избегла и ИРЛ;
 - Обухват избеглих и ИРЛ новим услугама и мерама;
 - Структура корисника/ца услуга и мера / програма;
 - Ниво укључености различитих актера у пружање услуга избеглим и ИРЛ у локалној заједници;
 - Обим финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ;

- Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРП (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

- Методе и технике мониторинга и евалуације: За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), извештавање и др.

Општинска радна група ће бити одговорна за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног плана акције - вршиће мониторинг (М) и евалуацију (Е). Тим за М и Е чине представници/це - стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима избеглих и ИРП, као и представници/це корисничких група овог Локалног плана. Радна група ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног плана.

